

Svensk Ventilation

Bransch i samverkan

Osuppfångning i spiskåpor och köksfläktar för bostäder – vägledning

Andra utgåvan

Publicerad den 14 februari 2022 av Svensk Ventilation

Svensk Ventilation

Postadress
Box 17154
SE-104 62 Stockholm

Besöks-/Leveransadress
Ringvägen 100
Stockholm

Telefon
08-762 73 60

E-post
info@svenskventilation.se
Hemsida
www.svenskventilation.se

Osuppfångning i spiskåpor och köksfläktar för bostäder – vägledning.

1. Syfte

Vägledningen syftar till att underlätta för leverantörer och beställare att välja produkter (spiskåpor och köksfläktar) och lösningar (luftflöden, installationshöjder etc) som för bort matos ur bostadskök.

2. Motivering

Byggreglerna i Sverige ställer sedan 2008 inte något kvantitativt krav på osuppfångning i bostadskök, utan ger enbart ett kvalitativt allmänt råd: *Ventilation i kök ska utformas så att god uppfångningsförmåga uppnås vid matlagningsplatsen*. Tidigare innehöll byggreglerna allmänna råd som hänvisade till standarder för produktprovning i laboratorium och uttrycktes som osuppfångningsförmåga i procent. Det mest välkända procenttalet är 75 %, vilket många har fortsatt att använda som tumregel.

Laboratorieprovning av spiskåpor ska enligt gällande standard SS-EN 13141-3:2017 göras vid ett flöde som ger minst 75 % osuppfångning med 600 mm avstånd mellan spis och kåpa. Dock har praxis, standard och norm under lång tid varit att bygga med avståndet 500 mm i bostäder i Sverige, något som även anges för elspis i allmänna rådet till BBR 5:43. Att uppnå 75 % osuppfångning med 600 mm avstånd kräver ofta flöden överstigande 50 l/s. Så höga flöden kräver imkanaler som är betydligt grövre än rådande praxis Ø125 mm. Marknaden behöver alltså ett urvalsinstrument som ligger närmare den praktiska verkligheten, och som inte är låst till att redovisa vid 75 % osuppfångning. Svensk Ventilation rekommenderar därför tillverkarna av spiskåpor att tillämpa avsnitt 7 i SS-EN 13141-3:2017 med vissa modifieringar.

För kanalslutna evakuerande (ej återcirkulerande) köksfläktar finns sedan 2019 (SS-EN IEC 61591:2019) ingen gällande standard för provning av osuppfångning. På marknaden förekommer många produkter både med och utan inbyggd fläkt och det finns därför ett behov av att även prova osuppfångningen för köksfläktar. Svensk Ventilation rekommenderar därför tillverkarna att, även för köksfläktar, tillämpa avsnitt 7 i SS-EN 13141-3:2017 med vissa modifieringar.

3. Omfattning

Spiskåpor, inklusive varianter med inbyggd hjälpfläkt, för anslutning till ventilationssystem i bostäder.

Kanalslutna evakuerande (ej återcirkulerande) **köksfläktar** med inbyggd fläkt eller egen tak- eller kanalfläkt för användning i bostäder.

4. Definitioner

Spiskåpa: frånluftsdon för anslutning via imkanal till ventilationssystem, vanligen utan egen mekanisk fläkt men eventuellt med en inbyggd hjälpfläkt, avsedd att fånga upp matos vid matlagning i bostad.

Köksfläkt: frånluftsdon med egen imkanal och egen tillhörande mekanisk fläkt, vanligen inbyggd men ibland även placerad i kanal eller på tak, avsedd att fånga upp matos vid matlagning i bostad.

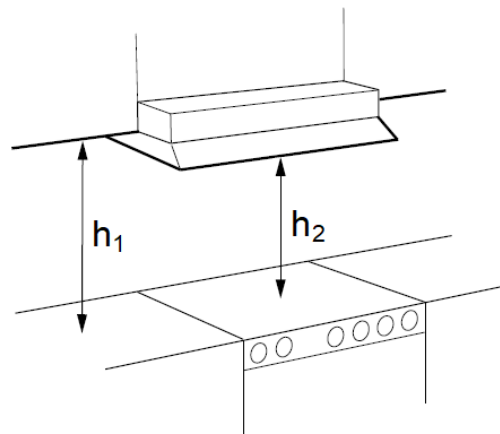
Osuffångning i spiskåpor och köksfläktar för bostäder – vägledning.

5. Redovisning av osuffångning

För att följa denna vägledning ska osuffångningsförmågan hos spiskåpor och köksfläktar redovisas baserat på svensk och europeisk standard SS-EN 13141-3:2017, avsnitt 7 *Performance testing of odour extraction* med följande avsteg och preciseringar:

1. Avsteg beträffande installationshöjd vid provning av spiskåpor och köksfläktar:

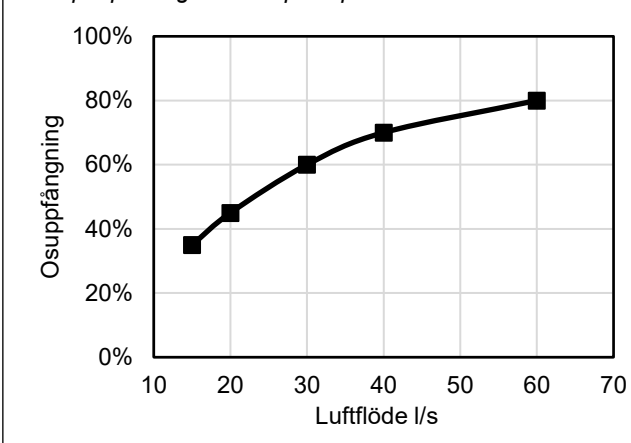
- Osuffångningen **ska** bestämmas och redovisas för ett provkök där överskåpen sitter 500 (–0, +10) mm ovanför bänkskiva och spis.
- Osuffångningen **kan** dessutom bestämmas och redovisas för ett provkök där överskåpen sitter på andra höjder.
- Produkten ska vara placerad och monterad i förhållande till överskåpen enligt den monteringsanvisning som tillhör produkten när den sätts på marknaden.
- Provningsrapporten ska innehålla en bild som tydligt visar hur produkten var installerad med måttangivelser för vertikala avstånden mellan bänkskiva och överskåp (h_1) samt mellan spishäll/platta och produkt (h_2), med toleransen ± 5 mm. Se exempel till höger.

2. Avsteg beträffande luftflöden att bestämma och redovisa för spiskåpor:

- Osuffångningen **ska** bestämmas och redovisas för följande luftflöden: $20 \pm 0,9$ l/s, $30 \pm 1,2$ l/s och $40 \pm 1,5$ l/s.
- Osuffångningen **kan** bestämmas och redovisas för ytterligare luftflöden (som tillverkaren anser vara relevanta).
- Osuffångningen **behöver inte** bestämmas och redovisas för det luftflöde som ger 75 % osuffångning.
- Mätvärdena ska redovisas i ett diagram (se exempel till höger) som visar
 - flödet på den horisontella axeln med linjär skala som åtminstone innefattar flödesområdet 20–40 l/s,
 - osuffångningen på den vertikala axeln med linjär skala och hela området 0–100 %.

Exempel på diagram för spiskåpa

Osuppfångning i spiskåpor och köksfläktar för bostäder – vägledning.

3. *Avsteg beträffande luftflöden att bestämma och redovisa för köksfläktar:*

- a. Osuppfångningen ska bestämmas och redovisas för köksfläktens maximala **och** minimala kontinuerliga flöden vid anslutning till en nominell imkanal med tryckfall enligt IEC 61591:2019 (driftpunkt), avsnitt 10.3, *Measurement of the volumetric airflow* och med mätosäkerhet enligt SS-EN 13141-2:2010, avsnitt 4.1.2.2, *Uncertainty of measurement*.
- b. Osuppfångningen kan bestämmas och redovisas för ytterligare luftflöden (som tillverkaren anser vara relevanta), exempelvis uppmätt flöde vid olika fläkthastigheter vid anslutning till en nominell imkanal med tryckfall enligt IEC 61591:2019, avsnitt 10.3,
- c. Osuppfångningen behöver inte bestämmas och redovisas för det luftflöde som ger 75 % osuppfångning.

Osuppfångning i spiskåpor och köksfläktar för bostäder – vägledning.

6. Referenser

Svensk standard SS 433 05 01:1981, *Spisfläktar och spiskåpor – Funktionsprovning*.

Svensk standard SS-EN IEC 61591:1997, *Elektriska hushållsapparater – Köksfläktar – Funktionsprovning*.

Svensk standard SS-EN 13141-3:2004, *Luftbehandling – Funktionsprovning av komponenter / produkter för bostadsventilation – Del 3: Spiskåpor med och utan fläkt för kök i bostad*.

Boverkets byggregler, BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2020:4.

Svensk standard SS-EN 13141-2:2010, *Luftbehandling – Funktionsprovning av komponenter / produkter för bostadsventilation – Del 2: : Frånluftsdon och tilluftsdon*

Svensk standard SS-EN 13141-3:2017, *Luftbehandling – Funktionsprovning av komponenter / produkter för bostadsventilation – Del 3: Spiskåpor utan fläkt för kök i bostad*.

Svensk standard SS-EN IEC 61591:2020, *Elektriska hushållsapparater – Köksfläktar – Funktionsprovning*.

7. Om detta dokument

Detta är andra utgåvan. Den första utgåvan 2021 behandlade enbart spiskåpor.

Dokumentet har godkänts av Styrgrupp Produkter, som initierade arbetet genom att tillsätta en arbetsgrupp 2021-02-10. Arbetet har utförts av personer från Svensk Ventilations medlemsföretag och deltagare från BeBo (Energimyndighetens beställargrupp för energieffektiva flerbostadshus) och RISE (Research Institutes of Sweden). Följande personer har deltagit i arbetet:

Deltagare från Svensk Ventilations medlemsföretag

Mats Ryd	Exhausto
Henning Grønbæk	Exhausto
Pär-Johan Sandberg	Fans4You
Daniel Nielsen	Flexit
Sigmund Søbyskogen	Flexit
Ann-Sofie Andersson	FläktGroup
Jan Westermark	FläktGroup
Elin Hamreby	Franke
Per-Eric Magnusson	IV Produkt
Tobias Sandell	LGG Inneklimat
Mattias Kornelius	LGG Inneklimat
Bengt Eriksson	Swegon
Erik Österlund	Svensk Ventilations kansli
Jörgen Holmgren	Tovenco

Deltagare utanför Svensk Ventilation

Per Kempe	BeBo samt PE Teknik & Arkitektur
Svein Ruud	RISE